

2015

Perussuomalaisten kielipoliittinen ohjelma

Perussuomalaiset ry

Kielipoliittinen ohjelmatyöryhmä

1.1.2015

Sisällysluettelo

Monipuolinen ja vahva kielitaito	3
Kohti järkevämpää kielipolitiikkaa	4
Suomen kielen asemaa vahvistettava	5
Oikeus kieleen ja kulttuuriin	5
Suomalaiset - monikielinen kansa monikielisessä maailmassa	5
Kansalaisten mielipide	6
Kaksikielisyydestä monikielisyyteen	6
Kilpailukyky määrittää tarpeen	6
Vapaa kielivalinta	7
Perustuslain henki ja ruotsin kielen pakollisuus	7
Pohjoismainen yhteistyö	8
Kielitaitoa maahanmuuttajille	8
Tulkkipalvelut	8
Sukukielet	9
Kalevalaisuus identiteettimme perustana	9
Kielipesät avaimena kielten elvyttämiseen	10
Kielipolitiikan kustannukset esiin	10
Kielipoliittinen työryhmä	Virhe. Kirjanmerkkiä ei ole määritetty.

"Poliittiset konfliktit ovat usein kielikonflikteja ja jotkut konfliktit ovat poliittisia, koska ne ovat kieliä koskevia konflikteja."

– Euroopan kansalliskielten ja kulttuurien toimikunta

"Monipuolinen ja vahva kielitaito saavutetaan edistämällä kielilainsäädäntöä ja kielenopetusta yhteiskunnan ja talouselämän tarpeisiin soveltuvaksi"

– Juho Eerola, kielipoliittisen työryhmän puheenjohtaja

Monipuolinen ja vahva kielitaito

Perussuomalaiset edellyttävät, että suomen kieltä tuetaan ja vaalitaan suomalaista yhteiskuntaa ja kansalaisia yhdistävänä kielenä. Suomalaisten kielitaitoa on vahvistettava ja suomen kielen suojelemiseksi ja kehittämiseksi on säädettävä laki.

Suomen kielen pitää säilyä akateemisena tutkimuskielenä ja Pohjoismaiden neuvoston työkieleksi on saatava ruotsin, norjan ja tanskan rinnalle myös suomi. Pysyvän oleskeluluvan saaneelta on vaadittava tyydyttävää suomen kielen osaamista kolmen vuoden kuluessa. Suomensukuisten vähemmistökielten tukemiseksi on osoitettava määrärahoja ja nykyinen Yle Fem-kanava on muutettava kaikkien kansallisten vähemmistökielten kanavaksi ja ruotsinkielinen ohjelmistotarjonta on keskitettävä sinne.

Perussuomalaiset haluavat Suomen pyrkivän kaksikielisyydestä monikielisyyteen. Valtion kieltenopetuksen monipuolistamiseen tarkoitettu avustus on kohdennettava harvemmin luettavien suurten maailmankielten (muu kuin englanti) opiskelun tukemiseen, jotta kielivarantoa voidaan laajentaa.

Ruotsin kielestä on tehtävä valinnainen kaikilla kouluasteilla.

A2-kielten tarjontaa on lisättävä ja englannin kielen opetusta on tarjottava vapaaehtoisena ensimmäiseltä vuosiluokalta. Virkaruotsin vaatimukset on saatettava lain hengen mukaiseksi, sillä oikeus asioida viranomaisessa täyttyy jo, kun osa viranomaisista osaa ruotsia. Lisäksi pitää selvittää tulkkipalveluiden järjestäminen toisen kotimaisen osaamisen kompensoimiseksi.

Perussuomalaiset vaativat järkeä kielipolitiikkaan. Kielipolitiikasta aiheutuvat kustannukset pitää selvittää. Kunnille on annettava päätösvalta ja kustannusvastuu kaksikielisyydestä. Kansalaisten mielipide ja yhdenvertaisuuden toteutuminen on huomioitava kielilainsäädäntöä uudistettaessa.

Kohti järkevämpää kielipolitiikkaa

Suomen kielen asemaa vahvistettava

- Suomen kielen suojelemiseksi ja kehittämiseksi on säädettävä laki
- Suomi on säilytettävä akateemisena tutkimuskielenä ja saatava Pohjoismaiden neuvoston työkieleksi ruotsin, norjan ja tanskan rinnalle
- Suomen kielen tyydyttävä osaaminen vaadittava pysyvän oleskeluluvan edellytyksenä
- Suomensukuisia vähemmistökieliä tuettava ja nykyinen Yle Fem –kanava muutettava kansallisten vähemmistökielten tarpeisiin

Kaksikielisyydestä monikielisyyteen

- Kieltenopetuksen monipuolistamiseen tarkoitettu avustus on kohdennettava harvemmin luettavien maailmankielten opiskelun tukemiseen
- Ruotsin kielestä on tehtävä valinnainen kaikilla kouluasteilla
- A2-kielten tarjontaa lisättävä ja englannin kielen opetusta on tarjottava vapaaehtoisena ensimmäiseltä vuosiluokalta
- Selvitettävä tulkkipalveluiden järjestäminen toisen kotimaisen osaamisen kompensoimiseksi
- Uhanalaisten vähemmistökielten kielipesiä on tuettava

Kielipolitiikan kustannukset esiin

- Kielipolitiikasta aiheutuvat kustannukset on selvitettävä
- Kunnille päätösvalta ja kustannusvastuu kaksikielisyydestä

Suomen kielen asemaa vahvistettava

Suomen kielipolitiikka tulee saattaa Pohjoismaiden, Itämeren valtioiden ja koko Euroopan mallin mukaiseksi. Suomen kieltä on tuettava suomalaista yhteiskuntaa koossapitävänä ja kansalaisia yhdistävänä tekijänä. Kaikilta Suomen kansalaisuutta hakevilta pitää edellyttää suomen kielen osaamista. Suomen kielen asema tulee turvata koulutuksessa ja tutkimuksessa. Kaikilla ammattialoilla pitää olla myös suomenkielistä terminologiaa, jotta alojen tutkimustulokset olisivat muidenkin kuin asiantuntijoiden käytettävissä. Suomen kieltä on suojeltava ja kehitettävä, ja siitä on säädettävä erikseen lailla.

Kielilainsäädäntö on sekä oikeudenmukaisuus- että tarkoituksenmukaisuuskysymys, joka on huomioitava julkisten palveluiden ja hallinnon kustannustehokkaassa järjestämisessä. Suomen kielipolitiikan tulee olla yhdenmukainen pohjoismaisten arvojen ja käytäntöjen kanssa. Ruotsin vuoden 2009 kielilaki onkin erinomainen malli myös Suomen kielilainsäädännön uudistamiselle. Yhteiskunnan kokonaisuus vaatii, että rajalliset kielenopetusresurssit kohdistetaan nykyistä monipuolisemman ja vahvemman kielitaidon saavuttamiseen, huomioiden väestön, yhteiskunnan ja elinkeinoelämän todelliset kielenosaamistarpeet.

Oikeus kieleen ja kulttuuriin

Kansalaisen identiteettiä on kunnioitettava. Perussuomalaiset eivät hyväksy, että suomalaisten identiteetin määrittelevät ulkopuoliset tahot. Suomenkielinen suomalainen voi olla identiteetiltään osa yhteiskuntaa ja sen rakentajana ilman, että siihen kuuluu ruotsin kieli tai ruotsinkielinen kulttuuri. Suurin osa suomalaisista kokee identiteetikseen olla suomenkielinen, eurooppalainen kansalainen. On kunnioitettava kansalaisten omaa arviota siitä, mitä kielenosaamista he tarvitsevat.

Suomalaiset - monikielinen kansa monikielisessä maailmassa

Suomen kielen ja suomenkielisen kulttuurin ja sivistyksen vaaliminen on suomenkielisen enemmistön varassa ja sen tulee olla myös Suomen valtion ensisijainen kielipoliittinen tehtävä, koska mikään muu valtio ei sitä tee suomenkielisten puolesta.

Maahanmuuttajien puhumat yli 150 kieltä pitää myös huomioida. Erilaisia kaksi- tai monikielisyyskieliä tulee arvostaa ja hyödyntää kansainvälisessä ja kulttuurien rajat ylittävässä toiminnassa, mutta kaksikielisyys ei ole itseisarvo, eikä se saa olla esteenä monikieliselte yhteiskunnalle. Perustuslaki edellyttää, että julkinen valta huolehtii maan suomen- ja ruotsinkielisen väestön sivistyksellisistä ja yhteiskunnallisista tarpeista samojen perusteiden mukaan.

Yhdenvertaisuus ei nykyisellään suomenkielisten näkökulmasta toteudu. Suomenkielisen väestön enemmistö asuu seuduilla, joissa ei ole ruotsinkielistä väestöä. Siten suomenkielinen enemmistö ei saa ruotsinopiskelusta sellaista välitöntä hyötyä, jonka ruotsinkieliset saavat suomen opiskelusta asuessaan maassa, jonka väestöstä yli 90 prosenttia on suomenkielisiä.

Suomenkielisten enemmistölle ruotsi on vieras kieli. Ruotsinkieliset oppivat suomea, koska suomen kieli on niin vahva enemmistökieli.* Valtion tulee ryhtyä toimiin suomenkielisten tarpeiden huomioimiseksi ja yhdenvertaisuuden toteutumiseksi. Näin saadaan entistä monipuolisempi kielivaranto vastaamaan väestön, julkisen sektorin ja elinkeinoelämän tarpeita.

Kansalaisten mielipide

Suomen kielipolitiikan suunnasta pitää järjestää sitova kansanäänestys.

Kaksikielisyydestä monikielisyteen

Kilpailukyky määrittää tarpeen

Kilpailukyky vaatii monipuolista kieliosaamista. Maailman valtakielten osaamiseen on panostettava ja niiden opiskelu on voitava aloittaa aikaisemmin. Keinotekoinen kaksikielisyys syö resursseja maailmankielten osaamisen kustannuksella.

Vapaa kielivalinta

Vapaa kielivalinta merkitsee sitä, että suomalaisten kielivaranto kasvaa. Kielivarannon laajentaminen merkitsee kilpailukyvyn parantumista kansainvälisessä kaupankäynnissä. Samalla saamme myös enemmän aidosti hyvin ruotsia puhuvia, koska motivaatio on paras kannustin kielten oppimiseen. Kansainvälisesti on koettu tärkeäksi, että kauppaa voidaan käydä osittain ostajan kielellä. Tämä taito meiltä puuttuu laaja-alaisesti johtuen vapaan kielivalinnan puuttumisesta. Naapurimaassa Ruotsissa on tilanne aivan toinen.

Perustuslain henki ja ruotsin kielen pakollisuus

Kiristyviä kielivaatimuksia ruotsin opiskeluun kaikilla kouluasteilla esittävät tahot vetoavat usein perustuslakiin. Perustuslaki ei kuitenkaan aseta velvoitetta sille, että toisen kotimaisen kielen olisi oltava pakollinen oppiaine kouluissa. Perussuomalaisten mielestä vuonna 1968 säädetystä ruotsin kielen pakollisuudesta tulee luopua, koska se on suurin yksittäinen syy kieltenopiskelun yksipuolistumiseen.

Perustuslain sisältö

17§

Oikeus omaan kieleen ja kulttuuriin

Suomen kansalliskielet ovat suomi ja ruotsi.

Jokaisen oikeus käyttää tuomioistuimessa ja muussa viranomaisessa asiassaan omaa kieltään, joko suomea tai ruotsia, sekä saada toimituskirjansa tällä kielellä turvataan lailla. Julkisen vallan on huolehdittava maan suomen- ja ruotsinkielisen väestön sivistyksellisistä ja yhteiskunnallisista tarpeista samanlaisten perusteiden mukaan.

Saamelaisilla alkuperäiskansana sekä romaneilla ja muilla ryhmillä on oikeus ylläpitää ja kehittää omaa kieltään ja kulttuuriaan. Saamelaisten oikeudesta käyttää saamen kieltä viranomaisessa säädetään lailla. Viittomakieltä käyttävien sekä vammaisuuden vuoksi tulkitsemis- ja käännösapua tarvitsevien oikeudet turvataan lailla.

Pohjoismainen yhteistyö

Pohjoismaiden neuvostoon on saatava työkieleksi myös suomi. Pohjoismaiden kesken vallitsee nyt epätasa-arvoinen tilanne, koska työkielinä käytetään norjaa, ruotsia ja tanskaa, mutta ei suomea. Pohjoismaisessa yhteistyössä pitäisi pääosin käyttää maailman valtakieltä, eikä esimerkiksi toista kotimaista, koska tämä antaa äidinkieleltään kieltä puhuvalle paremmat edellytykset. Nuorten Pohjoismaiden neuvoston työkielenä on englanti.

Kielitaitoa maahanmuuttajille

Maahanmuuttajien kielenopetukseen on panostettava. Syrjäytyminen on vakava uhka, ja kielitaidottomuus kasvattaa riskiä syrjäytymiseen yhteiskunnan ulkopuolelle. Edellä mainitun vuoksi jo kotouttamisen alussa on panostettava suomen kielen opetukseen. Tässä on huomioitava se, että käytännön suomi on etusijalla ja kielioppi voi tulla mukaan myöhemmin.

Etenkin kaupunkikeskusten lähiöissä vieraskielisten lasten osuus kouluissa kasvaa nopeasti. Se tuo isoja haasteita kouluviranomaisille, jotta alueet eivät liiaksi eriydy. Ongelmien ehkäisemiseksi tarvitaan voimakkaita panostuksia koulujen kielenopetukseen, ensisijaisesti suomen kielen ja toissijaisesti englannin ja muiden maailmankielten taidon vahvistamiseksi.

Maahanmuuton seurauksena kuntien kaksikielisyysperusteet vanhenevat nopeasti, mikä näkyy esimerkiksi pääkaupunkiseudulla korostetusti. Kuntien kaksikielisyyskriteerit on saatettava ajan tasalle. Esimerkiksi Vantaalla on ruotsinkielisiä vain 2,6 prosenttia, mutta venäjää, viroa, somalia ja muita vieraita kieliä puhuvia lähes 14 prosenttia.

Tulkkipalvelut

Tulkkipalvelut on taattava kaikille kansallisille vähemmistökielille riippumatta siitä, missä päin Suomea kansalainen asioi viranomaisissa. Tämä lakisääteinen tulkkipalvelu on olemassa kaikissa viranomaisissa. Muut tahot voivat tulkkipalveluja tarjota, mikäli katsovat sen aiheelliseksi. Pitää selvittää voisiko ruotsin kielen osaamista korvata tulkkipalveluilla niissä yksikielisissä kunnissa, joissa ruotsinkielisten todellinen määrä on erittäin rajallinen. Tulkkipalvelun avulla voitaisiin saada aikaan merkittäviä rakenteellisia kustannussäästöjä.

Sukukielet

Perussuomalaisille suomen kieli on suomalaisen identiteetin perusta. Samalla tunnustamme Suomen alueen historiallisen monikielisyyden, jota haluamme myös suojella ja vaalia. Suomalaisen identiteetin kannalta korostuu suomalais-ugrialaisten kielten ja erityisesti suomen kalevalaisten lähisukukielten merkitys. Suomalais-ugrialaisten kielten säilyminen ja elpyminen on suomalaisille tärkeä asia, minkä vuoksi Suomen valtion on tuettava kielisukulaistemme pyrkimyksiä säilyttää kieliään yhteistyössä naapurivaltioidemme kanssa.

Suomen alueen alkuperäiskansan kieliä ovat pohjoissaame, inarinsaame ja kolttasaame. Lisäksi alueemme historiallinen vähemmistökieli on suomen lähisukukieli karjala. Perussuomalaiset suhtautuu myönteisesti saamelaiskielten ja karjalan kielen säilyttämiseen ja elvyttämiseen. Kielille tavoitellaan virallista asemaa niiden kotiseutualueilla. Kielen siirtymistä uudelle sukupolvelle tuetaan opetuksen avulla koko maassa.

Kalevalaisuus identiteettimme perustana

Suomalaisen identiteetin kannalta tärkein kieliryhmä ovat kalevalaiset eli itämerensuomalaiset lähisukukielet. Vepsäläisiä lukuun ottamatta kaikille kalevalaisille kansoille yhteistä on ollut alkusointuinen, nelipolviseen trokeeseen perustuva kalevalamitta. Tämän lisäksi kalevalaiset kielet ovat keskenään vähintään kohtuullisesti ymmärrettäviä. Perussuomalaiset kannattavat kalevalaisten kielten ottamista yhdeksi lukukaudeksi mukaan suomen kielen peruskoulu- ja lukio-opetukseen. Opetuksen tavoitteena olisi opettaa oppilaita ymmärtämään erityisesti viroa ja karjalaa tuomalla esiin olennaisimmat erot suomen ja lähisukukieltemme kieliopissa ja sanastossa.

Kalevalaisista kielistä suomen läheisin sukukieli karjala on meille otollisin suojelukohde, sillä sitä puhutaan sekä Suomessa että lähialueillamme Karjalan tasavallassa Venäjällä. Lisämahdollisuuksia Suomen ja Karjalan tasavallan kieliyhteistyöhön karjalan kielen tukemiseksi rajan molemmilla puolilla tuo Suomen ratifioima Euroopan alueellisia kieliä tai vähemmistökieliä koskeva eurooppalainen peruskirja. Sen 14 artiklan mukaan Suomi on sitoutunut ”helpottamaan ja/tai edistämään alueellisten kielten tai vähemmistökielten eduksi yhteistyötä valtakunnan rajojen yli erityisesti niiden alueellisten tai paikallisten viranomaisten välillä, joiden alueella käytetään samaa tai samankaltaista kieltä”.

Perussuomalaisten mukaan Suomen tavoitteena on tukea myös muita suomalais-ugrilaisia kansoja säilyttämään kielensä Norjan, Ruotsin ja Venäjän federaation alueella. Kaiken sukukansayhteistyön tulee tapahtua yhteisymmärryksessä naapurivaltioidemme kanssa.

Kielipesät avaimena kielten elvyttämiseen

Perussuomalaisten tavoitteena on turvata saamelaiskielten ja karjalan säilyminen Suomessa kielipesien avulla. Kielipesä tarkoittaa alle kouluikäisten lasten päivähoitoa, joka tapahtuu vähemmistökielellä. Kielipesän ansiosta uhanalainen vähemmistökieli voidaan siirtää vanhemmilta lapsille tilanteessa, jossa kieltä ei ole enää mahdollista siirtää kotona. Kielipesän tärkein periaate on se, että hoitajat puhuvat vähemmistökieltä lapsille kääntämättä sanomaansa enemmistökielelle.

Vähemmistökielen siirtäminen uudelle sukupolvelle ei voi jäädä vain kielipesien varaan.

Perussuomalaiset haluaakin turvata oikeuden opiskella saamelaiskielillä ja karjalaksi kotiseutualueillaan sekä oikeuden opiskella omaa kieltä koko maan oppilaitoksissa.

Opetushenkilökunnan ja opetusviranomaisten kouluttaminen on tärkeää kielipesien ja muun koulutuksen onnistumiseksi.

Kielipolitiikan kustannukset esiin

Perussuomalaisten mielestä kielipolitiikan todelliset kustannukset on selvitettävä.

Kansanedustuslaitoksella on oltava riittävät tiedot arvioida veronmaksajille koituvia kustannuksia talousarviosta päättäessä. Päättäjien tulee arvioida mikä on tarkoituksenmukaista, eikä arviota voi tehdä ilman kustannusten selvittämistä. Esimerkiksi koko maan kattavan kielikylpyopetuksen kustannustehokkuutta tulee arvioida.

Vähintään seuraavat kustannukset pitää selvittää:

- 1) Kansalliskielistrategian ja kielilain kustannukset
- 2) Kaikkien virkamiespalveluiden toteuttaminen kahdella kielellä koko maassa
- 3) Kuntauudistus ja kaksikieliset alueet
- 4) Kielikylpyopetus koko maassa
- 5) Ruotsin kielen opetuksen aikaistamisesta aiheutuvat välittömät ja välilliset kustannukset

Vastuuntuntoiset päättäjät selvittävät taloudelliset vaikutukset ennen päätöksentekoa.

Lisätietoja kielipoliittisesta ohjelmasta

Eerola Juho

Kansanedustaja, ohjelmaryhmän puheenjohtaja